

Promo-LEX susține modificarea legislației naționale electorale

Chișinău, 25 mai 2022 – Experții Promo-LEX au formulat și înaintat peste 260 de propuneri de îmbunătățire a legislației naționale electorale. Acestea au fost dezbătute, astăzi, în cadrul evenimentului de prezentare a proiectului Codului electoral și a propunerilor de modificare a legislației conexe, organizat de Comisia Electorală Centrală, în parteneriat cu Asociația Promo-LEX.

La discuții au participat reprezentanți ai autorităților centrale, partidelor politice, organizațiilor societății civile și partenerii de dezvoltare care au analizat și prezentat opiniile despre reforma electorală.

La ceremonia de inaugurare a evenimentului, directorul

executiv Promo-LEX Ion Manole a menționat că, cele peste 260 de propuneri de modificare a legislației, formulate de experți, au la bază analiza evoluțiilor în domeniul de referință din spațiul european, experiența de 30 de ani de dezvoltare a pluripartitismului în Republica Moldova și unele hotărâri ale Curții Constituționale, prevederile cărora sunt obligatorii, precum și constatările numeroaselor misiuni de observare a alegerilor.

Opinia Promo-LEX asupra modificărilor recomandate a fost prezentată de către directorul de program al Asociației, Nicolae Panfil, care s-a referit la majoritatea capitolelor Codului electoral existent, inclusiv, dreptul de a alege și de a fi ales, organele electorale, asigurarea materială a desfășurării alegerilor și finanțarea campaniilor electorale, listele electorale, desemnarea și înregistrarea candidaților etc.

Raportorul a salutat inițiativa de permanentizare a activității organelor electorale și cea de constituire și activitate a CEC în componența a 7 membri, 2 dintre care vor reprezenta proporțional majoritatea și opoziția parlamentară. Totodată, pentru a evita riscul ca membrii CEC numiți de Parlament și Guvern să reprezinte doar majoritatea parlamentară, Promo-LEX recomandă ca, unul din doi membri ce urmează a fi desemnați de Guvern să reprezinte organizații ale societății civile, la fel cum unul din doi membri desemnați de Consiliul Superior al Magistraturii ar trebui să reprezinte un doctor în drept.

Alte reglementări prevăd extinderea categoriilor de date cu caracter personal din rapoartele financiare ale partidelor politice și ale concurenților electorali care urmează să devină publice. Acestea vor include numele și prenumele, locul de muncă și funcția publică sau de demnitate publică ocupată dacă este cazul, precum și data donației, suma donată și modul efectuării donației.

La fel, în contextul în care cca. 80-85% din cheltuielile concurenților electorali sunt făcute pentru publicitate, Promo-LEX apreciază intenția CEC de a verifica mai minuțios aceste costuri prin solicitarea prestatorilor de servicii media de a prezenta săptămânal, pe parcursul perioadei electorale, informații privind veniturile obținute din publicitatea politică/electorală. Totodată, experții consideră însă necesar ca această informație, de rând cu datele privind condițiile de oferire a spațiului publicitar (inclusiv prețul/minut) să fie făcute publice pe pagina CEC.

Modificarea cu privire la organizarea alegerilor pe parcursul a două zile, este agreată de Promo-LEX cu recomandarea insistentă de a stabili în Codul electoral lista de motive obiective pentru care se va permite o astfel de derogare.

De asemenea, este apreciată intenția CEC de a organiza secții de votare pentru o localitate sau mai multe localități în care, conform datelor Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, se află temporar sau domiciliază permanent în străinătate cel puțin 500 de alegători cetățeni ai Republicii Moldova.

În aceeași ordine de idei, Promo-LEX susține perfecționarea mecanismului de creare a secțiilor de votare pentru alegătorii din regiunea transnistreană prin raportarea datelor din Registrul de stat al alegătorilor la dinamica participării din ultimele 3 scrutine naționale. Totuși, Promo-LEX este categoric împotriva admiterii caracterului discreționar în ceea ce privește organizarea alegerilor pentru alegătorii localităților din stânga Nistrului și consideră că este obligația statului Republica Moldova de a asigura condiții minime de a-și realiza dreptul de a alege pentru toți cetățenii săi.

Experții Promo-LEX își doresc un proces transparent de consultare publică, de expertizare și analiză a procesului de modernizare a legislației electorale și recomandă

autorităților să respecte toate procedurile necesare.

Pentru mai multe detalii despre unele modificările propuse de către Asociația Promo-LEX în Codul Electoral și recomandări de îmbunătățire a acestuia accesați [OPINIA Promo-LEX](#).

Comisia Electorală Centrală a anunțat, la începutul anului curent, inițierea elaborării și consultării publice a proiectului de hotărâre „Cu privire la înaintarea propunerilor de modificare a Codului electoral și a legislației conexe”.

Pentru informații suplimentare:

Mariana Novac, Coordonatoare de Program, Asociația Promo-LEX,
mob: (+373) 69339700

CtEDO a comunicat Guvernului Republicii Moldova un caz de neglijență medicală soldat cu leziuni neurologice grave și paralizie completă

La 3 mai 2022 Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO) a comunicat Guvernului Republicii Moldova o nouă cauză de încălcare a drepturilor omului. Este vorba despre Virgilia Căldărari și Lilian Căldărari c. Republica Moldova. În fața Înaltei Curți, reclamanții sunt reprezentați de către avocații Asociației Promo-LEX.

Cererea se referă la neglijența medicală și lipsa unei investigații eficiente a acuzațiilor de neglijență medicală. În special, o anestezie generală pentru o extracție dentară efectuată la 29 noiembrie 2011, în privința celui de-al doilea reclamant – fiul în vârstă de opt ani al primei reclamante – a rezultat într-un stop cardiac și comă cerebrală timp de câteva luni, ceea ce l-a lăsat cu leziuni neurologice grave și paralizie completă.

Urmărirea penală, începută la cererea mamei, Virgilia Căldărari, la 18 septembrie 2012, a fost întreruptă în mai multe rânduri pe motiv că nu ar fi fost comisă nici o infracțiune. Cauza a fost redeschisă de fiecare dată de către judecătorul de instrucție care a constatat deficiențe în anchetă. Ultima redeschidere a fost dispusă pe 17 februarie 2017.

În fața Curții, reclamanții au invocat încălcarea drepturilor

lor în temeiul articolelor 3, 8 și 13 din Convenție, susținând că starea de sănătate a celui de-al doilea reclamant s-a deteriorat grav din cauza neglijenței medicale. Totodată, reclamanții susțin că nu au dispus nici de un remediu efectiv prin care să își exercite drepturile în cadrul procedurii civile.

În cele ce urmează, CtEDO a invitat Guvernul Republicii Moldova să furnizeze informații cu privire la îndeplinirea cerințelor procedurale ale articolelor 3 și/sau 8 din Convenție referitor la ancheta efectuată de organele de drept din Republica Moldova, dar și asupra căilor de atac oferite reclamanților de către legislația națională.

În același timp, CtEDO solicită Guvernului să prezinte copii ale documentelor relevante în cazul reclamanților, precum și alte informații cu privire la utilizarea halotanului (preparat anestezic), dar și poziția experților în materie din Republica Moldova.

Avocatul Promo-LEX, Dumitru Sliusarenco susține că: “Lilian Căldărari ar fi putut acum juca fotbal, care era pasiunea lui, sau ar fi putut trece prin prima dragoste sau merge la facultate. Însă erorile și lacunele sistemului medical i-au furat aceste oportunități. Practicile abuzive care tratează uneori pacienții ca pe obiecte pe conveyer, procedurile efectuate fără pregătirea prealabilă necesară și impunerea abuzivă a pacienților (sau în acest caz părinților) de a semna acorduri la intervenții fără a li se explica clar riscurile, toate elemente ale acestui caz și simptome ale unui sistem medical deficient. Iar ineficiența sistemului de justiție de a investiga și sancționa astfel de cazuri vorbește despre un cerc vicios, în care nimeni nu este protejat.”

Pentru informații suplimentare:

Vieru Vadim, Avocat, Director de Program

Email: vadim.vieru@promolex.md

Tel: +37368017507

Toleranță zero față de cazurile de încălcare a drepturilor omului

În cadrul emisiunii „Cabinetul din Umbră” de la Jurnal TV din 12 mai 2022 a fost abordat cazul lui Adrian Glijin, „condamnat” în regiunea transnistreană pentru presupusa „trădare de patrie” la 13 ani și 6 luni de detenție.

Discuția a avut loc pe fundalul degradării situației cu privire la respectarea drepturilor omului în regiunea transnistreană, a ineficienței acțiunilor autorităților constituționale și a organizațiilor internaționale implicate în procesul de reglementare a conflictului transnistrean, dar și a crizei determinate de războiul din Ucraina.

Prin prezentarea doar a unui singur caz, experții prezenți în platou, au evidențiat pe cât de gravă este situația reală cu privire la respectarea drepturilor omului în stânga Nistrului.

Amintim că Adrian Glijin a fost răpit la 7 octombrie 2020 de către 5 persoane mascate, de pe un câmp din apropierea localității Cuzmin, raionul Camenca (stânga Nistrului, zona de securitate), fiind acuzat de ”trădare de patrie”.

Răpirea lui Adrian Glijin s-a produs ca rezultat al condamnării în Republica Moldova a unui fost milițian din

stânga Nistrului, pentru fapte de răpire și tortură, săvârșite în anul 2015.

„Cazul lui Glijin este un caz de șantaj, luare de ostatici pentru a fi schimbat cu milițianul, condamnat de autoritățile constituționale la 15 ani pentru răpire de persoane. Trebuie să recunoaștem sincer, în Republica Moldova cetățenii nu sunt protejați împotriva unor asemenea situații, atât timp cât durează conflictul, cât legile internaționale nu funcționează în astfel de teritorii. Acest caz, ca și multe altele, precum reținerea jurnaliștilor, abuzurile comise de pacificatori, răpirea polițiștilor sunt o amenințare pentru toți cei, care consideră că conflictul transnistrean poate fi pus pe pauză, că putem să ne izolăm de regiune și că conflictul se va rezolva ca prin minune. Nu putem perpetua la nesfârșit situația unui conflict nerezolvat”, a menționat Alexandru Flenchea, fost vicepremier pentru reintegrare.

Criza din regiune va afecta și mai mult situația cu privire la respectarea drepturilor omului în stânga Nistrului, iar autoritățile de la Chișinău, dar și partenerii internaționali trebuie să aibă o poziție clară în acest sens pentru a nu mai tolera cazurile de violare a drepturilor omului.

„O propunere pentru autoritățile noastre ar fi să declare toleranță zero față de cazurile de încălcare a drepturilor omului. Fenomenul violării drepturilor fundamentale încurajează impunitatea și descurajează populația, ținută ostatică de un regim ilegal, să apeleze la instrumentele juridice naționale și internaționale, discreditând valorile și principiile juridice naționale și internaționale. Autoritățile constituționale au o serie de instrumente, în primul rând economice, care pot fi aplicate eficient în cazul în care reprezentanții administrației de facto de la Tiraspol încălcă în mod evident drepturile unor persoane sau categorii de oameni. Sancțiunile individuale trebuie aplicate de fiecare dată și astfel situația drepturilor omului va înregistra o îmbunătățire, iar locuitorii regiunii vor simți o doză cât de

mică de garanții pentru securitatea lor în acest teritoriu, aflat în afara controlului autorităților constituționale”, a declarat Ion Manole, Directorul Executiv al Asociației Promo-LEX.

„Pentru că autoritățile nu sunt capabile sau nu doresc să se implice în proces, oamenii singuri își rezolvă problemele. Cu toții suntem ostatici acestei situații”, mai menționează expertul.

Este și cazul Verei Glijin, mama lui Adrian, care, practic de una singură, este forțată să caute dreptate pentru fiul ei. Ea recunoaște că autoritățile de la Chișinău nu s-au implicat suficient în această situație gravă.

„Instituțiile constituționale, care ar trebui să se implice, nu le simt ajutorul. Cu părere de rău nu am fost auzită de instituțiile statului, care ar putea pune punct acestui caz”, a spus Vera Glijin.

Acest caz este cel mai elocvent exemplu unde lipsa acțiunilor concrete din partea instituțiilor statului alimentează abuzurile și ilegalitățile grave, or, dacă într-o societate este pusă în pericol securitatea unei singure persoane, întreaga societate se află în pericol.

Asociația Promo-LEX a preluat cazul încă din primele zile și, în tot acest timp, a emis mai multe apeluri către autoritățile constituționale și organizațiile internaționale cu scopul de a oferi maxim ajutor familiei Glijin, dar și pentru a asigura eliberarea imediată și necondiționată din detenția arbitrară a lui Adrian. Angajarea activă și imediată a subiecților implicați în procesul de reglementare transnistrean este o condiție absolută pentru soluționarea acestui caz, dar și pentru prevenirea unor asemenea incidente în viitor.

Drepturile omului nu se schimbă la troc, drepturile omului nu pot fi negociate, violarea drepturilor omului nu poate fi tolerată.

Emisiunea poate fi urmărită mai jos.

**[Podcast] PUNCT pe URĂ
Dincolo de retorica politică.
Crimele de război vs. faptele
de genocid**

PUNCT
pe
URĂ

PODCAST

creat de Promo-LEX

Cu cât mai mult durează conflictul armat,
cu atât **mai mult** se dezleagă **spirală violenței.**

Invitat

Vladimir Grosu

Doctor în drept, conferențiar universitar

După războiul din fosta Iugoslavia și Genocidul din Rwanda, războiul din Ucraina a readus în atenția societății internaționale subiectul crimelor de război și faptelor de genocid.

Ce sunt, totuși, crimele de război și ce sunt faptele de genocid?

Despre rolul Curții Internaționale de Justiție și cel al Curții Penale Internaționale în documentarea crimelor de război, dar și despre importanța recunoașterii și prevenirii acestora, vorbim, în acest episod, cu domnul Vladimir Grosu,

doctor în drept și conferențiar universitar în cadrul Universității de Stat din Republica Moldova.

Poți asculta acest episod și în [spotify](#).

Podcast-ul "PUNCT pe URĂ." este produs de Asociația Promo-LEX cu susținerea financiară a Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID Moldova).

https://promolex.md/wp-content/uploads/2022/05/Episod_nr.4_anul_3_Dincolo_de_retorica_politică_Crimele_de_război_vs_faptele_de_genocid.mp3

CtEDO a comunicat Guvernului Republicii Moldova cauza unei femei maltratate de polițiști

La 6 aprilie 2022, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO) a comunicat Guvernului Republicii Moldova cauza Vera Cerchez c. Republica Moldova ([nr. 44444/20](#)). În fața Înaltei Curți, reclamanta este reprezentată de către avocații Asociației Promo-LEX.

Plângerea se referă la utilizarea excesivă a forței de către angajații poliției, dar și la eșecul de a investiga în mod eficient acuzațiile de rele tratamente.

În noiembrie 2013, aflându-se într-un local, reclamanta s-a opus ordinului a trei polițiști de a-i urma până la secția locală de poliție. Ca urmare, aceștia au aplicat forța pentru a o încătușa și a o duce la sediul organului de poliție. În momentul reținerii, reclamanta a fost lovită la cap și și-a pierdut cunoștința. Concluziile medicale au confirmat un

traumatism cranian, iar unul dintre polițiști a mărturisit că reclamanta s-a plâns de dureri în ceafă și piept imediat după reținere.

Plângerea reclamantei cu privire la relele tratamente din partea angajaților poliției a fost respinsă de trei ori de către procuratură și, de fiecare dată, instanța de judecată sau un procuror ierarhic superior a anulat decizia. În cele din urmă, cazul a fost calificat ca și depășire a atribuțiilor de serviciu și a fost tratat ca o faptă contravențională. După șase ani, procedura judiciară contravențională a fost încetată din motivul lipsei în acțiunile polițiștilor a faptului contravenției.

În cererea adresată Curții, reclamanta s-a plâns de încălcarea art. 3 din Convenție, atât sub aspect material, cât și aspect procedural. Guvernul Republicii Moldova urmează să răspundă la întrebările Curții cu privire la faptul maltratării, dar și cu privire la investigația desfășurată.

Potrivit Avocatului Asociației Promo-LEX, Pavel Cazacu, "comunicarea acestui caz de către CtEDO reconfirmă două probleme vechi ale sistemului justiției penale: 1) aplicarea excesivă a forței la reținere, dar și în custodia poliției și 2) Investigarea defectuoasă a aplicării forței excesive. Potrivit circumstanțelor cauzei, acest dosar are toate șansele să se transforme într-o nouă hotărâre de condamnare a Republicii Moldova la CtEDO.

Asociația Promo-LEX lansează Misiunea de Observare a Alegerilor Locale Noi din 29 mai 2022

Asociația Promo-LEX lansează astăzi, 21 aprilie 2022 Misiunea de Observare (MO) a Alegerilor Locale Noi din 29 mai 2022. În 8 din cele 10 localități în care se vor desfășura alegeri, urmează a fi ales primarul[1]. Necesitatea organizării alegerilor pentru funcția de primar a survenit în urma decesului (6 persoane) și a demisiei (2 persoane) aleșilor locali. În alte 2 localități consiliile locale nu au adoptat nici o decizie timp de 6 luni consecutiv și respectiv au fost dizolvate, urmând a fi alese consilii locale noi[2].

Observarea procesului electoral va cuprinde perioada electorală precum și ziua alegerilor (inclusiv turul doi de scrutin în localitățile în care va fi organizat), urmând a fi realizată de către echipa centrală, 4 observatori pe termen lung (OTL) și câte un observator pe termen scurt (OTS) în fiecare secție de vot.

Tradițional, Misiunea de observare va monitoriza organizarea și desfășurarea acestor alegeri din perspectiva respectării principiilor democratice și a cadrului legislativ. Constatările se vor referi la activitatea organelor electorale și a altor instituții relevante, prestația concurenților electorali și a partidelor politice, inclusiv finanțarea campaniei electorale. În ziua alegerilor, vom urmări deschiderea și închiderea secțiilor de votare, procesul de vot, accesibilitatea sediilor, precum și numărarea buletinelor. Totodată, MO Promo-LEX va efectua și numărarea în paralel a voturilor. În rezultat, a doua zi după alegeri vom publica câte un comunicat de presă pentru fiecare tur de

scrutin, iar rezultatele generale ale monitorizării, concluziile și recomandările Misiunii vor fi expuse într-un raport final.

Totodată, pornind de la experiența monitorizării alegerilor locale generale din 2019 și a alegerilor locale noi din 2021, Promo-LEX amintește despre unele aspecte legale problematice constatate anterior și care se pot repeta și în acest scrutin. Astfel, atragem atenția legislativului despre necesitatea asigurării unor condiții egale între partide și candidați independenți la etapa de colectare a semnăturilor prin impunerea obligativității ca toți pretendenții să colecteze semnături, nu doar cei independenți. De asemenea, reiterăm necesitatea reglementării explicite a condițiilor de organizare a turului doi de scrutin, în special: reglementarea condițiilor speciale de organizare și desfășurare a turului al doilea de scrutin în cazul anulării înregistrării sau retragerii unuia sau ambilor candidați ce au ajuns în turul al doilea; data începerii campaniei electorale pentru turul al doilea; procedura și termenele de contestare a rezultatelor primului tur de scrutin în cazul stabilirii turului al doilea.

Promo-LEX este organizația neguvernamentală cu cea mai vastă experiență de monitorizare a alegerilor la nivel național. Începând cu anul 2009 Promo-LEX a monitorizat 22 de scrutine (locale, parlamentare și prezidențiale) cu implicarea a peste 16 mii de observatori naționali. Scopul Misiunilor de Observare este informarea publicului despre modul de organizare și desfășurare a scrutinelor, precum și sporirea încrederii cetățenilor în procesul electoral.

Misiunea de Observare a Alegerilor Locale Noi este desfășurată de Asociația Promo-LEX cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin Programul „Democrație, Transparență și Responsabilitate”.

[\[1\] Alegeri pentru funcția de primar:](#) com. Ghetlova, raionul Orhei; com. Horodiște, raionul Rezina; s. Zastâncă, raionul Soroca; s. Moara de Piatră, raionul Drochia; s. Tătărești, raionul Strășeni; s. Glinjeni, raionul Fălești; s. Zăicani, raionul Râșcani și s. Hagimus, raionul Căușeni. [Alegeri pentru componența consiliilor locale:](#) com. Bobeica, r. Hâncești și com. Lozova, raionul Strășeni.

[\[2\] Alegeri pentru componența consiliilor locale:](#) com. Bobeica, r. Hâncești și com. Lozova, raionul Strășeni.

Opinie cu privire la proiectul de lege nr. 123 pentru modificarea unor acte normative votat în prima lectură de Parlamentul Republicii Moldova pe data de 7 aprilie 2022

18 aprilie 2022

Președintelui Parlamentului Republicii Moldova

Stimate Doamne Președinte,

Stimați membri ai Comisiei cultură, educație, cercetare,

tineret, sport și mass-media,

În data de 5 aprilie 2022, în Parlament a fost înregistrat [proiectul de lege nr. 123 din 05.04.2022](#) pentru modificarea unor acte normative (în continuare *proiect*), care deja în data de 7 aprilie 2022, a fost votat în prima lectură. Proiectul presupune definirea unor noțiuni precum "dezinformarea", "informații false" și "informațiile ce afectează securitatea spațiului informațional public", ajustarea sancțiunilor administrative, contravenționale, dar și stabilirea altor norme legale.

Asociația Promo-LEX recunoaște stringența problemei dezinformării și a manipulării, inclusiv prin intermediul mass-media și a paginilor web. Suntem conștienți despre existența în societate a unor grupuri și indivizi care produc și promovează informații care nu corespund adevărului, contribuind astfel la propagarea discursurilor de ură și instigarea la discriminare. Fenomenul dezinformării și răspândirea informațiilor false s-a acutizat mai cu seamă pe fundalul agresiunii militare rusești în Ucraina, fapt care constituie o îngrijorare majoră inclusiv pentru securitatea națională.

Reieșind din acest context, Asociația Promo-LEX apreciază și susține efortul Parlamentului Republicii Moldova în vederea prevenirii și contracarării răspândirii și/sau utilizării în public a informației care nu corespund adevărului și aduc atingere drepturilor și intereselor persoanei și societății în general.

Cu toate acestea, *nu putem admite ca aceste modificări deosebit de importante să fie operate în grabă și fără analiza riscurilor și consecințelor limitărilor care se introduc, competențelor care se acordă și mecanismului de intervenție în cazul nerespectării anumitor norme imperative ale legii.*

Analizând nota informativă precum și textul proiectului de

lege votat în prima lectură, în lipsa punctelor de vedere și a avizelor unor instituții cheie cum ar fi Serviciul de Informații și Securitate, Consiliul Audiovizualului, în măsura competențelor și expertizei de care dispune Asociația Promo-LEX, vă rugăm să analizați această opinie și să rețineți argumentele și recomandările noastre.

I. Cu privire la proceduri

a. Asociația Promo-LEX constată că ***nu au fost respectate etapele principale ale asigurării transparenței decizionale***. Procedurile de consultare publică a proiectului urmau a fi organizate și desfășurate înainte de votarea în prima lectură, iar rezultatele consultării publice, împreună cu alte acte trebuiau transmise și prezentate la ședința Biroului permanent pentru a fi înscris pe ordinea de zi (art. 57 din Regulamentul Parlamentului).

b. ***Regimul de urgență în care a fost examinat și adoptat proiectul în prima lectură nu a fost justificat în nici un mod***, deși Direcția generală juridică a Parlamentului a examinat și emis [aviz](#) în regim de urgență (în termen de 2 zile din 30 zile lucrătoare), iar în ședința plenului din 7 aprilie 2022 a fost declarat că proiectul a fost introdus în procedură legislativă în mod prioritar.

c. Totodată, constatăm că nu a fost solicitat și ***nu a fost recepționat avizul Guvernului înainte de adoptarea proiectului în lectura I***. Conform notei informative, proiectul nu necesită cheltuieli financiare și alocarea mijloacelor financiare suplimentare din bugetul de stat, însă ***pornind de la faptul că Serviciului de Informații și Securitate și Consiliului Audiovizualului i se atribuie competențe noi, prezumăm că anumite costuri în acest sens urmează a fi suportate***.

d. ***În lipsa unor avize din partea organelor vizate în lege, cum ar fi Serviciul de Informații și Securitate, Consiliul Audiovizualului, nu este clar care ar fi capacitatea și experiența acestora de a face față noilor atribuții legale***. La fel, nu a existat nici un aviz al instituțiilor internaționale

de profil sau a unor organizații notorii în domeniul respectării și monitorizării drepturilor omului, mai cu seamă din domeniul libertății de exprimare.

În contextul celor prezentate mai sus, dorim să remarcăm încă odată demersurile Asociației Promo-LEX din ultimii patru ani în vederea adoptării în lectura a II-a a proiectului de [lege nr. 301](#) privind reglementarea infracțiunilor motivate de prejudecată. Cu regret, constatăm însă că Parlamentul nu a fost destul de pro activ și nu a acordat o atenție corespunzătoare proiectului de lege nr. 301/2016, or acesta la fel poate contribui la combaterea manipulării opiniei publice și dezinformării din societate, inclusiv a manifestărilor acestor fenomene în contextul invaziei Ucrainei de către Federația Rusă. În acest sens, Asociația Promo-LEX îndeamnă Parlamentul Republicii Moldova să revină la discutarea și adoptarea în lectura II a proiectul de lege nr. 301/2016, urmând ca astfel să fie soluționate tangențial inclusiv o serie de probleme reflectate inclusiv în nota informativă a proiectului de lege nr. 123.

II. Cu privire la esența modificărilor propuse

Asociația Promo-LEX atrage atenția că, soluțiile propuse în proiectul de lege nr. 123 pentru problema dezinformării și a manipulării riscă să afecteze fundamental o serie de acte primordiale existenței libertăților fundamentale în Republica Moldova, și mai cu seamă a libertății de exprimare. Mai mult ca atât, atragem atenția că, atribuții de limitare a acestor drepturi fundamentale sunt transferate unor instituții care anterior nu au avut experiențe și abilități de a aplica în concret astfel de limitări.

În continuare, vom încerca punctual să ne expunem asupra unor aspecte din proiectul de lege, după cum urmează:

a. Modificările la *Legea privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova nr. 753/1999*

Propunerea de completare a competențelor SIS în vederea aplicării măsurilor de restrângere a dreptului la libertatea de exprimare aparent are un scop de a preveni o eventuală declanșare a proceselor ce ar contraveni securității naționale. Pe de altă parte, se propune ca SIS să devină o autoritate care să poată examina și califica unele informații ca fiind false și să limiteze, prin consecință, drept primă instanță, libertatea de exprimare. Implicit, SIS va avea rolul de pârât în cadrul unui proces de judecată, fapt care presupune inclusiv un control judiciar al acestor decizii.

Respectiv, atragem atenția că, **în proiectul de lege nu sunt destul de clar prezentate și explicate criteriile de calificare a informațiilor ca fiind false, la fel cum nu este clară poziția autorității (SIS) cu privire la disponibilitatea și gradul de pregătire în vederea asumării noilor atribuții și modului în care se va realiza aceste atribuții.** Prin urmare, **există o marjă prea largă pentru aplicarea unor decizii arbitrare** și aparent se va pune în sarcina difuzorului de informații greutatea prezentării contra argumentelor, or potrivit proiectului de lege, adresarea în instanță nu suspendă decizia de a bloca conținutul. În aceeași ordine de idei, nu este clar în ce măsură se vor aplica principiile expuse în Codul Administrativ asupra acestor proceduri, odată ce acest act nu va suferi modificări.

b. Modificările la *Legea nr.64/2010 cu privire la libertatea de exprimare* par și mai controversate

Prin textul propus se dorește definirea unei noțiuni foarte abstracte cum ar fi "*informații false*". Cu toate acestea la același articol al legii se regăsește deja o definiție care poate crea și mai mari confuzii. Legiuitorul deja a dat definiția sintagmei – *judecată de valoare fără substrat factologic suficient* – judecată de valoare care se bazează pe fapte care nu au avut loc sau pe fapte care au avut loc, dar a căror expunere este denaturată *până la falsitate*.

Astfel, introducerea sintagmei "*informații false*" va crea o confuzie în relațiile private, ori scopul legii este anume de a "garanta exercitarea dreptului la libera exprimare, precum și un echilibru între asigurarea dreptului la libera exprimare și apărarea onoarei, demnității, reputației profesionale și vieții private și de familie ale persoanei." Prin urmare, se propune excluderea definirii sintagmei "*informațiilor false*" or această nu este o definiție juridică fiind opusul la "*informații adevărate*".

În partea ce ține de celelalte modificări ale art. 2 al Legii, prin introducerea altor definiții, vom atrage atenția că legiuitorul deja a reglementat restrângeri în contextul libertății de exprimare (a se vedea prevederile art. 3 alin. 3 a Legii). Iar prevederea din art. 3 alin. 4/1 a Legii deja stabilește interdicția folosirii informației care contravine ordinii publice și securității naționale.

Cu privire la "*informația ce afectează securitatea spațiului informațional public*" – atragem atenția că, **este exagerată și periculoasă încadrarea în această definiție a informațiilor care „sunt ostile valorilor și proceselor democratice”, „pun în pericol bunuri publice, precum regimul democratic, securitatea națională, coeziunea socială, siguranța publică, sănătatea publică, echilibrul ecologic și altele asemenea” sau care „prin volumul și zona de răspândire instituie prevalarea unei ideologii în raport cu alte ideologii”**. La fel și expunerea "*în stare să genereze panică, tensiuni ori conflicte militare*" este o noțiune prea generală și neclară.

În partea ce ține de art. 6/1 a Legii, urmează a fi reținute doar alineatul 1 și 2, în rest considerăm că nu este necesară definirea din nou a rolului și procedurilor pe care le întreprinde SIS, ori aceste proceduri deja sunt definite în Legea 753.

c. Modificările la Codul Penal, la fel ca și modificările operate supra, ridică multe semne de întrebare

În partea ce ține de includerea unor noi prevederi la art. 181 Cod Penal – *Împiedicarea exercitării libere a dreptului electoral sau a activității organelor electorale*, evidențiem că în campania electorală este esențială asigurarea dreptului cetățenilor și candidaților de a supune discuțiilor libere și sub toate aspectele programele electorale ale concurenților electorali, calitățile politice, profesionale și personale ale candidaților, precum și de a face agitație electorală în cadrul adunărilor, mitingurilor, întâlnirilor cu alegătorii, prin intermediul mijloacelor de informare în masă, prin expunerea de afișe electorale sau prin intermediul altor forme de comunicare (art. 52 [Cod electoral](#)).

Astfel, în campania electorală, ***calificarea abuzivă a informațiilor drept unele care afectează securitatea spațiului informațional, și corespunzător îngrădirea dreptului de a face agitație electorală ar putea duce la încălcarea dreptului de a alege al alegătorilor și a fi ales***. Această normă poate afecta inclusiv și dreptul misiunilor de observare a alegerilor de a analiza și critica procedurile electorale, dat fiind faptul că nu este clar cine și cum va aprecia o informație drept adevărată sau falsă.

În context, atragem atenția că, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului (CtEDO) a susținut în cauza [Salov împotriva Ucrainei](#) (2005) că urmărirea penală pentru "diseminarea de informații false" în temeiul legislației electorale a Ucrainei a încălcat dreptul la libertatea de exprimare în temeiul art. 10 al Convenției Europene a Drepturilor Omului (CEDO). În această cauză, Curtea a reținut că art. 10 CEDO "ca atare nu interzice discuția sau diseminarea informațiilor primite chiar dacă se suspectează cu tărie că aceste informații ar putea să nu fie veridice" (parag. 113).

De asemenea, CtEDO s-a pronunțat și cu privire la o dispoziție din legislația electorală din Polonia, conform căreia candidații la alegeri pot solicita unei instanțe un ordin de interzicere a publicării materialelor de campanie sau a

declarațiilor care conțin "date sau informații neadevărate" în termen de "24 de ore". Astfel, Curtea a constatat că instanțele naționale au "clasificat imediat drept minciună" declarațiile făcute de un politician local în timpul alegerilor și în urma unei astfel de abordări "instanțele naționale l-au privat efectiv de protecția oferită de articolul 10" ([Brzeziński împotriva Poloniei](#)).

La fel, cu privire la procedura de eliminare a "informații false", în cauza [Kwiecień împotriva Poloniei](#) (2007), Curtea a constatat că "oricât de dezirabilă ar fi examinarea rapidă a litigiilor legate de alegeri, aceasta nu ar trebui să aibă ca rezultat reducerea nejustificată a garanțiilor procedurale acordate părților la astfel de proceduri, în special pârâților." (parag. 55).

În cauza [Kita împotriva Poloniei](#) (2008), CtEDO a observat că instanțele poloneze au clasificat declarațiile reclamantului fără rezerve drept declarații lipsite de orice temei "fără a examina problema dacă ar putea fi considerate judecări de valoare" (para. 44). **În concluzie această normă nu poate fi promovată în forma în care este prezentată.**

d. Modificările la Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război prin care se propune instituirea unor interdicții, la fel conține anumite condiții interpretabile. Furnizorii nu au competențele necesare pentru a face asemenea evaluare și calificare a informațiilor false. În plus, în lipsa unei asemenea evaluări și calificări din partea Comisiei Naționale Extraordinare de Sănătate Publică, nu se va putea asigura aplicarea uniformă a acestei prevederi de către toți furnizorii, fapt care poate avea repercusiuni nu doar pentru securitatea informațională, dar și pentru concurența între furnizori.

e. Modificările la Articolul 365/4 Cod Contravențional

Răspândirea dezinformării sau a informațiilor ce afectează

securitatea informațională a Republicii Moldova conține aceeași dilemă cu privire la calificarea acțiunii de dezinformare precum și calificarea informațiilor ce afectează securitatea spațiului informațional public. Vom sublinia tautologia *răspândirea dezinformării*, dar totodată și faptul că norma dată nu este una clară. Astfel, nu este cunoscut cine ar trebui să califice o anumită informație ca fiind neadevărată și care este nivelul afectării securității informaționale. Judecând după competența care iar îi este atribuită SIS sunt relevante argumentele de mai sus expuse în precedentele CtEDO.

f. Modificările la Codul serviciilor media audiovizuale

Remarcăm faptul că, ***definirea noțiunii de "dezinformare" este una care conține mai multe expresii vagi și poate reprezenta un risc pentru interpretarea eronată și ingerința în libertatea de exprimare.*** În lipsa unui consens general, la nivel internațional, cu privire la definirea "dezinformării", atragem atenția asupra a câtorva elemente din explicația dată aceluiași concept de către [Comisia Europeană\[1\]](#): (1) natura faptică și înșelătoare a informației; (2) intenția; (3) prejudiciu și (4) câștig economic.

Astfel, menționăm că:

- ***Prima parte a definiției este una ambiguă***, referindu-se la *"răspândirea de informații false care sunt diseminate..."*. ***Este necesară clarificarea acțiunii care o presupune "dezinformarea", fie doar "răspândirea" informațiilor false, fie "crearea, prezentarea și diseminarea" acestora.*** Atragem atenția că, prin interpretarea îngustă a definiției respective ("răspândirea") riscul de limitare a libertății de exprimare este mult mai mare, or nu întotdeauna o informație răspândită de cineva poate fi inclusiv verificată pentru a i se stabili caracterul adevărat și autentic.

- ***Nu este înțeleasă necesitatea clarificărilor date în prima parte a definiției „dezinformării” – “reflected distorted, with fabricated content, exaggerated, taken out of context or placed in another context, opinions (interested) taken and transformed into information valid with tendentious arguments etc.”, odată ce legiuitorul a propus includerea unei definiții pentru “informații false” în legea nr. 64/2010 cu privire la libertatea de exprimare.***
- ***Totodată, expresii precum “propaganda ostilă valorilor democratice și informațiile false care presupun amenințări aduse proceselor democratice, politice sau de elaborare a politicilor”, potențiale amenințări asupra “bunurilor publice”, “securitate informațională” sunt vagi și generale și nu contribuie la înțelegerea și evaluarea unui potențial caz de dezinformare.***
- ***Utilizarea expresiei ce se referă la răspândirea informațiilor false cu intenția de “a înșela publicul” este una prea largă.***
- ***Trimiterea la efectul de “provocare a unui prejudiciu public” extinde domeniul de aplicare la orice tip de informații false, inclusiv într-un context comercial.***

Reieșind din cele prezentate mai sus, atragem atenția că, în [declarația comună](#) privind libertatea de exprimare, “fake news”, dezinformare și propagandă din 2017, organizațiile semnatare [\[2\]](#) au atras atenția că “interdicțiile generale privind difuzarea de informații bazate pe idei vagi și ambigue, inclusiv “știri false” sau “informații neobiective”, sunt incompatibile cu standardele internaționale privind restricțiile privind libertatea de exprimare”.

Un alt principiu general conform declarației comune stabilește următoarele: “Blocarea impusă de stat a site-uri web în întregime, adrese IP, porturi sau protocoale de rețea este o măsură extremă care poate fi justificată doar acolo unde este prevăzută de lege și este necesară pentru a proteja un drept

al omului sau alt interes public legitim, inclusiv în sensul că este proporțională, există măsuri alternative nu mai puțin intruzive care ar proteja interesul și respectă garanțiile minime ale procesului echitabil”.

De asemenea, atragem atenția asupra faptului că, modificările propuse la art. 55, 63 și 66 contravin Convenției Europene privind televiziunea transfrontalieră, în special art. 16, și pct. 267-277 din Raportul explicativ la Convenție. Acesta a fost motivul principal pentru care Curtea Constituțională a declarat neconstituțională o prevedere similară introdusă la art. 66 alin. (7), la 23.11.2021. Conform actelor internaționale menționate, simplul fapt că postul conține publicitate targetată nu este un temei pentru interdicția retransmisiunii postului.

g. Modificările la *Legea comunicațiilor electronice*

Lipsa totală sau parțială a unor informații de contact pe paginile web ale deținătorilor acestora nu poate afecta securitatea informațională, respectiv nu poate prezenta temei de blocare a accesului la aceste pagini. Aceasta este o măsură disproporționată. Obligarea persoanelor fizice de a-și publica datele de contact intră în contradicție cu prevederile normelor referitoare la protecția datelor cu caracter personal.

În ceea ce privește aceeași prevedere pentru persoanele juridice, nu este clar raționamentul publicării informațiilor despre administrator, care nu este deținătorul paginii. Aceste date de contact sunt ale persoanei juridice. Altfel spus, datele de contact ale administratorului vor fi datele companiei. Blocarea unei pagini web care nu conține informațiile de contact, fără ca această pagină să conțină ceva ilegal, este o măsură vădit disproporționată și îngreuește în mod nejustificat libertatea de exprimare și dreptul de acces la informații, precum și dreptul de asociere.

III. Concluzii

Întrucât, Parlamentul Republicii Moldova își propune modificarea unor acte legislative primordiale în domeniul libertății de exprimare, considerăm că este necesară respectarea tuturor rigorilor pentru un proces de consultare veridic, cu solicitarea avizelor organelor vizate prin aceste modificări.

De asemenea, considerăm că noțiunile propuse pentru "*informație falsă*", "*informație ce afectează securitatea spațiului informațional public*" și "*dezinformare*", urmează a fi redefinite, astfel încât să nu lase loc de interpretare, să nu admită încadrarea abuzivă a informațiilor ca fiind false sau care afectează securitatea spațiului informațional public și să fie respectată libertatea opiniei și libertatea de exprimare publică. În același timp, urmează a fi excluse și alte norme propuse care pot fi interpretate în mod diferit, eronat și abuziv.

[\[1\]](#) Dezinformarea reprezintă "o serie de informații al căror caracter fals sau înșelător poate fi verificat, care sunt create, prezentate și diseminate pentru a obține un câștig economic sau pentru a induce publicul în eroare în mod deliberat și care pot provoca un prejudiciu public".

[\[2\]](#) Raportorul special al Organizației Națiunilor Unite (ONU) pentru libertatea de opinie și de exprimare, reprezentantul Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europe (OSCE) pentru libertatea presei, Raportorul special al Organizației Statelor Americane (OEA) pentru libertatea de exprimare și Raportorul special al Comisiei Africane pentru Drepturile Omului și ale Popoarelor (ACHPR) pentru libertatea de exprimare și accesul la informații.

Regiunea transnistreană în vizorul Raportului de țară al Departamentului de Stat al SUA (Extras)

La 14 Aprilie 2022, Departamentul de Stat al SUA a publicat Rapoartele de țară cu privire la situația în domeniul Drepturilor Omului pentru anul 2021.

Raportul include constatări importante legate de situația în domeniul Drepturilor Omului din Republica Moldova, inclusiv în regiunea transnistreană. Principalele constatări ale Raportului confirmă situația gravă a drepturilor omului în acest teritoriu al Republicii Moldova.

1. Tortură, tratament inuman și degradant. Condiții de detenție. Lipsa accesului în locurile de detenție:

În regiunea transnistreană s-au raportat acuzații de tortură și tratamente inumane și degradante în centrele de detenție, inclusiv refuzul asistenței medicale și izolare prelungită. Nu exista un mecanism cunoscut pentru a investiga presupusele acte de tortură ale „forțelor de securitate” din regiune. Organele transnistrene „de aplicare a legii” nu au raportat public nicio investigație sau urmărire penală pentru tortură sau tratament inuman din partea „forțelor de securitate” transnistrene în cursul anului.

Totodată, condițiile în închisori și centrele de detenție au rămas precare, iar maltratarea deținuților a rămas o problemă majoră. Majoritatea celulelor de detenție preventivă nu aveau paturi personale pentru persoanele deținute și toalete, o

condiție pe care „ombudsmanul” transnistrean a calificat-o drept o „încălcare a demnității umane”. Administrația de facto a continuat să interzică accesul pentru evaluarea independentă a condițiilor centrelor de detenție.

ONG-urile de pe ambele maluri ale Nistrului au raportat că administrația de facto le-a refuzat accesul în închisori. OSCE a avut un acces extrem de limitat la deținuți. Vizita din iunie a unui medic OSCE la locul de detenție al lui Oleg Horjan a avut loc după numeroase solicitări fără răspuns din partea OSCE și a fost singurul exemplu raportat de astfel de vizită în cursul anului. Solicitățile OSCE de acces la alți deținuți din stânga Nistrului cu probleme serioase de sănătate au continuat să fie ignorate, inclusiv în cazul lui Adrian Glijin. Nu au existat rapoarte privind vreo monitorizare independentă a centrelor de detenție din regiunea transnistreană.

2. Arestări arbitrare:

În regiunea transnistreană s-au raportat frecvent arestări și detenții arbitrare. Administrația de facto s-a implicat cu impunitate în arestarea și detenția arbitrară, aceasta fiind o problemă semnificativă. De exemplu, doi cetățeni moldoveni, Adrian Glijin și Stanislav Minzarari, au fost arestați de administrația de facto în octombrie 2020 și acuzați de spionaj, acțiune considerată de societatea civilă și ONG-urile pentru drepturile omului ca fiind motivată politic.

Într-un interviu, „ministrul de externe” al regiunii transnistrene, Vitali Ignatiev, a ridicat posibilitatea unui „schimb de prizonieri” pentru Andrei Samonii, fost membru al miliției transnistrene, condamnat de o instanță din Republica Moldova la 15 ani de închisoare pentru răpire și tortură, în schimbul lui Glijin și Minzarari. S-a menționat că Adrian Glijin avea o sănătate precară, iar OSCE a cerut în mod repetat să-l viziteze cu un medic. Până la sfârșitul anului, administrația de la Tiraspol nu au răspuns solicitării.

Arestările arbitrare, în special în cazul persoanelor care au criticat administrația de facto, au rămas, de asemenea, o problemă semnificativă.

De asemenea, avocații din regiunea transnistreană au raportat că administrația de facto a refuzat în mod regulat persoanelor acuzate dreptul la un avocat ales de ei și că procesele au fost adesea ținute în secret, fără anunțarea publică a acuzațiilor. De exemplu, procesul lui Adrian Glijin a fost ținut în secret, iar cazul lui a fost clasificat de administrația de facto drept secret de stat din cauza acuzațiilor de spionaj. Procesele pentru cei care au fost arestați în mod arbitrar pentru exercitarea libertăților fundamentale și criticarea administrației de facto au continuat să se desfășoare cu ușile închise.

3. Libertatea de exprimare. Libertatea presei și cenzura:

În regiunea transnistreană libertatea de exprimare a continuat să fie reprimată. Administrația de facto a continuat să implementeze o *Strategie pentru combaterea extremismului pentru anii 2020-2026*, care oferă instrumente suplimentare pentru a reduce la tăcere disidența și a reprima în continuare libertatea de exprimare, completând „legea” existentă din 2007 privind combaterea activităților extremismului. Mai multe persoane s-au confruntat cu acuzații în temeiul „legii anti-extremism” pentru că au criticat public administrația de facto în cursul anului.

De asemenea și libertatea presei în regiunea transnistreană a rămas o preocupare majoră. Pe parcursul anului, Freedom House a evaluat din nou mass-media din regiune ca „nu este liberă”. Canalele de televiziune și posturile de radio din stânga Nistrului sunt reglementate de „serviciul media de stat” și „serviciul de telecomunicații de stat”. „Serviciul media de stat” supraveghează mass-media și politica „de stat” în sectorul informațional.

Chiar și jurnaliștii din stânga Nistrului, au practicat în mod similar autocenzura și au evitat să critice administrația de facto, obiectivul secesioniștilor de independență, „politica externă” sau orice ar fi considerat „extremist” în cadrul *Strategiei de Combatere a Extremismului 2020-2026*, pentru a evita represaliile „oficiale”.

4. Violența domestică:

Violența domestică fără „vătămare corporală substanțială” (cum ar fi fracturile sau comoția) rămâne o contravenție administrativă, nu penală, care se pedepsește doar cu amendă. Supraviețuitoarele violenței domestice din regiunea transnistreană nu sunt protejate de „lege”, care nu are o definiție a violenței domestice și nu permite diferențierea cazurilor de violență domestică de alte infracțiuni. Acest fapt a dus la absența statisticilor oficiale privind numărul de violențe domestice și a cazurilor de violență. Potrivit ONG-urilor locale, la 31 octombrie, linia telefonică de încredere pentru prevenirea violenței domestice a înregistrat 1.340 de apeluri. Administrația de facto nu au întreprins deseori nicio măsură atunci când femeile erau bătute de agresori bărbați.

5. Persoanele intern strămutate:

Legislația națională nu definește conceptul de persoane strămutate intern (PSI), iar autoritățile nu raportează date oficiale despre PSI. Cu toate acestea, ONG-uri precum Promo-LEX și un raport al Consiliului Norvegian pentru Refugiați din 2004 au estimat că aproximativ 130.000 de persoane au fost strămutate de conflictul din 1992 în regiunea transnistreană. Administrația de facto au refuzat accesul veteranilor moldoveni ai conflictului din 1992 în regiune. Guvernul Republicii Moldova a notat trei cazuri în cursul anului în care administrația de facto a emis ordine de expulzare pentru veteranii al căror domiciliu permanent era situat pe teritoriul controlat de către administrația de facto a

regiunii transnistrene.

Alte constatări ale raportului se referă la situația școlilor cu predare în limba română, libertatea de circulație, de întrunire și asociere, dar și alte aspecte importante ale drepturilor omului.

Raportul de țară pentru Moldova pentru anul 2021 poate fi accesat aici – <https://bit.ly/30eH3qR>.

13 ani de incertitudini în investigarea cazurilor de tortură din 7 aprilie 2009

Astăzi marcăm 13 ani de la protestele din 7 aprilie 2009, perioadă în care numeroase fapte și crime nu sunt investigate, iar persoanele vinovate nu sunt pedepsite.

În timpul protestelor din 7 aprilie 2009, poliția a reținut cel puțin 600 de persoane, dintre care sute au fost arestate, maltratate și închise în secțiile de poliție. Patru tineri au decedat în condiții misterioase. Procuratura Generală a înregistrat 108 plângeri și doar 58 dintre ele au ajuns pe masa judecătorilor. Numai trei cazuri ajunse în instanță s-au soldat cu condamnări – trei polițiști au primit sentințe cu suspendare, iar unul a fost amendat. După 13 ani de la evenimentele din aprilie 2009, nimeni nu își ispășește pedeapsa în închisoare pentru abuzurile comise.

Procuratura a înregistrat și a examinat 108 sesizări cu privire la abuzurile comise de către factorii de decizie și reprezentanții forțelor de ordine. În 31 de cazuri procurorii

s-au autosesizat din materialele apărute în presă sau din declarațiile victimelor și rudelor acestora. În 71 de cazuri au fost pornite dosare penale, dintre care: 42 pentru tortură și 19 pentru exces de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu. Singura persoană recunoscută vinovată de moartea unui tânăr și condamnată este fostul polițist Ion Perju. În 2009 acesta era inspector al Poliției Criminale și a fost acuzat că i-ar fi aplicat lovitura fatală lui Valeriu Boboc. Deși a fost condamnat la 10 ani de închisoare, acesta nu a ajuns însă după gratii. Dosarul s-a finalizat cu o sentință de condamnare neexecutată până în prezent.

Iacob Gumeniță, fost comisar adjunct de Chișinău, astăzi fugar și căutat de Interpol, a fost condamnat la închisoare. După un proces care a durat circa șase ani, fostul comisar adjunct a fost achitat.

Până în prezent, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului (CtEDO) a condamnat Republica Moldova în 10 cauze cu referire la evenimentele din 7 aprilie 2009. Alte peste 40 de cereri sunt în curs de examinare. Guvernul Republicii Moldova și-a recunoscut vina în cel puțin 12 cazuri ajunse la CtEDO, obligându-se să plătească despăgubiri victimelor.

La sfârșitul anului 2021, pe rolul instanțelor de judecată se afla o cauză penală în care erau vizate două persoane. În instanța de apel nu este nicio cauză pe rol. În prezent, în instanța de recurs se află o singură cauză penală – dosarul de învinuire pentru exces de putere a fostului șef al poliției municipale.

La 25 noiembrie 2021, Procurorul General Interimar, Dumitru Robu, a reluat urmărirea penală în dosarul evenimentelor din 7 aprilie 2009 și a dispus instrumentarea acestuia de către Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale (PCCOCS). S-a anunțat că investigațiile vor fi efectuate inclusiv prin prisma infracțiunilor de uzurpare a puterii de stat, dezordinilor în masă și amenințării la adresa

securității naționale.

La patru luni de la reluarea urmăririi penale, nu cunoaștem care este progresul pe marginea acestei investigații.

Asociația Promo-LEX a reprezentat la nivel național 24 de cauze de maltratare a tinerilor în aprilie 2009 și 4 cazuri la CtEDO, în care Curtea a pronunțat hotărâre de condamnare sau Guvernul Republicii Moldova a recunoscut existența violărilor: Crăciuneac v. Moldova, Calancea v. Moldova, Nedelcu v. Moldova, Muradu v. Moldova.

7 APRILIE 2009
Acțiunile Promo-LEX în cifre

Avocații din cadrul Asociației
Promo-LEX au asistat juridic peste
20 de victime la nivel național

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

4 dosare la CtEDO

Crăciuneac v. Republica Moldova
Calancea v. Republica Moldova
Nedelcu v. Republica Moldova
Muradu v. Republica Moldova

59,548 euro achitate
victimelor torturii

promolex.md

Recomandările formulate Guvernului Republicii Moldova pentru regiunea transnistreană

La data de 28 ianuarie 2022, Republica Moldova a trecut prin cel de-al treilea ciclu al Evaluării Periodice Universale (EPU). În urma evaluării, Moldova a primit o serie de recomandări din partea statelor membre ale ONU referitoare la rezolvarea celor mai importante probleme sistemice din domeniul drepturilor omului în țara noastră.

Vă invităm să faceți cunoștință, mai jos, cu recomandările primit de Moldova pe domeniul protecției și promovării drepturilor omului în regiunea transnistreană.

EPU este un proces unic, care implică o analiză a evidențelor privind drepturile omului din toate statele membre ale ONU. Procesul este condus de către stat, sub auspiciile Consiliului pentru Drepturile Omului, care oferă fiecărei țări posibilitatea să declare ce măsuri a luat pentru a ameliora situația drepturilor omului pe teritoriul său. Fiind una din principalele atribuții ale Consiliului, EPU are rolul de a asigura egalitatea de tratament pentru fiecare stat atunci când este evaluată situația drepturilor omului pe teritoriul său.

Mai multe informații despre recomandările în domeniul apărării drepturilor omului în regiunea transnistreană, pot fi găsite în Raportul elaborat de Asociația Promo-LEX, în parteneriat cu International Federation for Human Rights → <https://bit.ly/3JJNr6E>

Amintim că, la prima evaluare în cadrul EPU în anul 2011, Moldova a primit, în total, 123 de recomandări, iar la cea de-a doua evaluare, care a avut loc în anul 2016, Moldova a primit 218 recomandări.

Recomandări

Ucraina

Continuarea eforturilor de combatere a încălcărilor sistemice ale drepturilor omului în regiunea transnistreană, inclusiv prin consolidarea comunității internaționale.

Belgia

Consolidarea capacităților instituției Avocatul Poporului în vederea monitorizării și protecției drepturilor omului în regiunea transnistreană.

Canada

Întreprinderea măsurilor pentru a asigura independența autorității de reglementare a audiovizualului pentru a le permite jurnaliștilor de investigație să-și desfășoare activitatea de dezvăluire a încălcărilor drepturilor omului în Moldova, inclusiv în regiunea autonomă Găgăuzia și în regiunea secesionistă a Transnistriei.

Cehia

Acordarea sprijinului și asistenței sistematice victimelor încălcărilor drepturilor omului în regiunea transnistreană.

Recomandări

Marea Britanie

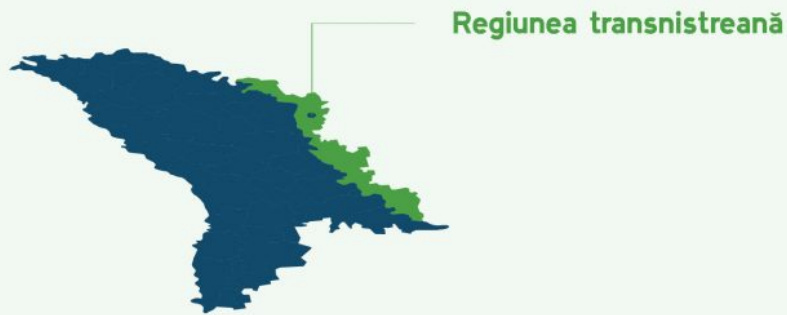
Demonstrarea în mod proactiv a angajamentului față de drepturile omului și încurajarea unei mai mari conștientizări și sprijin pentru drepturile universale ale omului în toată Moldova, inclusiv în regiunea transnistreană.

România

Continuarea eforturilor în vederea promovării drepturilor omului și asistenței victimelor încălcărilor drepturilor omului în regiunea transnistreană.

Asociația Promo-LEX

Solicităm Guvernului Republicii Moldova să accepte recomandările primite și să acorde prioritate implementării eficiente a acestora odată cu adoptarea finală a raportului de către Consiliul ONU pentru Drepturile Omului.